

شعار امسال روز جهانی محیط‌زیست «پایان دادن به آلودگی پلاستیکی» است
درحالی‌که ایران همچنان چالش پسماند دارد

مدیریت شکست خورده زباله‌ها

وقتی تصمیم‌گیری‌های کلان در حوزه مدیریت پسماند، بدون نظرسنجی، مطالعات اجتماعی و ارتباط واقعی با شهروندان انجام می‌شود، طبیعی است که پروژه‌ها یکی پس از دیگری ناکارآمد باشد

۴۰ روز پس از انفجار بندر شهیدرجایی، فعالان اجتماعی و خیریه‌های بندرعباس مطرح کردند

کارگرهای بی‌شناسنامه؛ خاکسترهای بی‌دیه

گزارش میدانی «پیام ما» از اختلاف ادامه‌دار شهرداری با خانه اندیشمندان علوم انسانی

برزخ اندیشمندان در وِرشو

«محمدرضا میری» به «پیام ما» از افتخار کشف تا ناکامی جمعی در کنار صندل می‌گوید

خاستگاه بشری گرفتار ناکارآمدی

«پیام ما» آمار جرایم در دهه اخیر را بررسی می‌کند

آمار نگران‌کننده روند صعودی قتل در ایران

یادداشت

محیطبان حامی بی‌چون وچرا می‌خواهد

محمود قاسمی‌پوری |
عضو هیئت‌علمی
دانشگاه تربیت‌مدرس |

یادداشت

حمل آثار تاریخی با پتو و جعبه

درحالی‌که کشورهای پیشرفته با استفاده از فناوری‌های مدرن و تیم‌های متخصص، آثار هنری را با دقت و امنیت بالا جابه‌جا می‌کنند، ایران هنوز با چالش‌هایی چون استفاده از کامیون‌های عمومی و بسته‌بندی‌های غیراستاندارد مواجه است

احسان محمدحسینی |
باستان‌شناس
و مدرس دانشگاه |

صدای محیط‌زیست در همشهری خاموش شد

جمعیت شهرنشین، بر معضلات شهری از جمله آلودگی هوا و مشکلات ترافیک افزوده شد. این موضوعات حالا رسانه‌ای برای مطرح شدن داشتند.

شکل‌گیری صفحه مستقل محیط‌زیست

مباحث محیط‌زیست برای نخستین‌بار به همت اسماعیل عباسی در کنار دیگر موضوعات شهری در روزنامه همشهری مطرح و با ورود ناصر کریمی به گروه شهری، این مباحث پررنگ‌تر شد. او که دانش‌آموخته محیط‌زیست بود، با نگاه تخصصی به محیط‌زیست پرداخت. نگارنده نیز در سال ۸۲ به گروه شهری پیوست و به پیشنهاد ناصر کریمی - دبیر وقت گروه شهری - حوزه محیط‌زیست را برعهده گرفت. با تغییر در مدیریت شهری و روی کار آمدن احمدی‌نژاد، مدیریت همشهری نیز تغییر کرد و در مرداد ۸۲ علیرضا شیخ عطار بر مسند مدیریت پرمخاطب‌ترین روزنامه فارسی‌زبان تکیه زد. طی سال‌های ۸۲ تا ۸۵ هنوز صفحه محیط‌زیست مستقل نشده بود و اخبار محیط‌زیست در گروه شهری منتشر می‌شد. در آن زمان، گزارش‌های مرتبط با محیط‌زیست در صفحات دیگر از جمله صفحه سفروطنی منتشر می‌شد. با شدت گرفتن تخریب‌های محیط‌زیست، حجم اخبار و مطالب محیط‌زیست نیز افزایش یافت و اختصاص صفحه‌ای مستقل

اسدالله افلاکی |

دبیر اسبق گروه زیست‌بوم همشهری |

تأسیس روزنامه همشهری به پایمردی غلامحسین کرباسچی، شهردار وقت تهران، بدون شک نقطه‌طفی در مطبوعات ایران است. رسانه‌ای که با انتشار اولین نسخه آن در ۲۴ آذر سال ۱۳۷۱، تصویری متفاوت از روزنامه و روزنامه‌نگاری را به نمایش گذاشت. این روزنامه که هم از نظر محتوا و هم از نظر شکل ظاهر، قطع و صفحه‌آرایی با سایر روزنامه‌ها متفاوت بود و تمام‌رنگی منتشر می‌شد، به موضوعاتی پرداخت که تا آن زمان در سایر رسانه‌ها کمتر مورد توجه بود. مشکلات شهر، جوانان، اوقات فراغت و محیط‌زیست از جمله این موضوعات بودند. با مدیریت کرباسچی، ساخت‌وساز و اجرای طرح‌های عمرانی سرعت گرفت و در زمانی کوتاه چهره تهران دگرگون شد. هم‌زمان با این تغییرات و افزایش

یادداشت

به محیط‌زیست اجتناب‌ناپذیر شد. با همین رویکرد، نخستین صفحه مستقل محیط‌زیست در سال ۸۵ با عنوان زادیوم منتشر شد. مسئولیت این صفحه که طی سال‌ها با عناوین زادیوم، محیط‌زیست، سرزمین و زیست‌بوم منتشر می‌شد، از آغاز تا دهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۸ - پایان همکاری با همشهری - با نگارنده بود.

همراهی با گروه محیط‌زیست

اسفندماه ۱۳۸۴، شیخ عطار، مدیریت همشهری را به حسین انتظامی که مدیریت روزنامه جام‌جم را در پیشینه خود داشت، واگذار کرد. انتظامی نیز مردادماه ۱۳۸۷ به مجلس رفت و علی‌اصغر محکی جایگزین او شد. پس از آن در دی‌ماه ۱۳۸۹ حسین قربان‌زاده، سردبیر و بعد از چندی مدیرمسئول روزنامه همشهری شد و تا شهریور ۱۳۹۶ در این مسئولیت باقی ماند. در همه این دوران با وجود تغییر مدیران همشهری، صفحه محیط‌زیست با کمترین مشکل منتشر شد.

خطمشی

خطمشی و رویکرد صفحه محیط‌زیست از آغاز شکل‌گیری، طرح معضلات محیط‌زیست و ارائه راهکار با نگاه کارشناسی بود. از آنجاکه گروه محیط‌زیست فارغ از خط‌کشی‌ها و جناح‌بندی‌های سیاسی اطلاع‌رسانی می‌کرد و خط قرمز آن منافع ملی بود. در زمانی کوتاه توانست اعتماد کارشناسان و مدیران محیط‌زیست و منابع طبیعی، به‌ویژه مدیران میانی، (اعم از اصلاح‌طلب و اصول‌گرا) را جلب کند و بنا به یک قانون نوشته، گاه همین کارشناسان و مدیران با اطمینان از

محفوظ ماندن منبع خبر، مرتبط با تخریب‌ها را در اختیار گروه محیط‌زیست قرار می‌دادند. همچنین، مجالی برای انتشار مطالب دانشجویان و فعالان محیط‌زیست فراهم آمد؛ اما این صفحه هرگز تریبون افراد همه‌چیزدان نشد و برای تولید محتوا در هر حوزه‌ای سراغ کارشناسانی می‌رفت که در آن حوزه تخصص داشتند.

دوره شوکوفانی

گروه محیط‌زیست در دوران فعالیت خود با همراهی سایر رسانه‌ها توانست با انتشار گزارش‌های متعدد از احداث جاده در جنگل ابر جلوگیری کند. مانع تخریب‌های ناشی از عبور خط لوله گاز در رویشگاه‌های زاگرس شود. از احداث جاده در باغ گیاه‌شناسی نوشهر جلوگیری کند. مقابل زیاده‌خواهی افراد ذی‌نفوذ بایستد و با هشدار درباره زمین‌خواری، کوچ‌خواری، جنگل‌تراشی، ساخت‌وسازهای غیرقانونی، سدسازی‌های بی‌رویه، بحران آب، خشک شدن تالاب‌ها، گسترش کانو‌های ریزگرد، غارت منابع آبی خلیج فارس و دیگر معضلات محیط‌زیست روشنگری کند. انتشار گزارش‌های پرشمار و صدها ویژه‌نامه تخصصی و انعکاس دیدگاه‌های کارشناسان دلسوز و نقدهای مستفاد، همشهری را به رسانه‌ای اثرگذار در حوزه محیط‌زیست و منابع طبیعی تبدیل کرد.

دوره افول

شهریومها ۱۳۹۶ با تغییر مدیریت شهری، خسرو طالب‌زاده مدیرمسئول این روزنامه شد و تا خرداد ۱۳۹۷ در این سمت باقی ماند.

یادداشت

محیطبان نیاز به حمایت بی‌چون وچرا دارد

محمود قاسمی‌پوری |

عضو هیئت‌علمی دانشگاه تربیت مدرس |

و شاید بتوان نام آنان را در اسناد به‌جامانده از سازمان حفاظت محیط‌زیست یافت. پس از حوادثی مانند شهادت دو محیط‌بان زنجانی (مهدی مجلل و میکائیل هاشمی) در سال ۱۴۰۰، کارزارهایی برای تقویت قوانین حمایتی از محیط‌بانان شکل گرفت. این کارزارها خواستار رفع موانع قانونی‌ای بودند که محیط‌بانان را در صورت استفاده از سلاح در دفاع از خود، در معرض مجازات‌هایی مانند قصاص قرار می‌داد. متعاقب آن جمعی از محیط‌بانان بیانی‌های منتشر کردند و خواستار تغییر قوانین و حمایت بیشتر از سوی سه قوه مقننه، قضائیه و مجریه شدند. در اغلب دوره‌ها فرمانده وقت یگان حفاظت محیط‌زیست، بارها به نبود حمایت قانونی کافی از محیط‌بانان اشاره کردند و خواستار اصلاح قوانین شدند تا محیط‌بانان بتوانند بدون ترس از پیگرد قضائی وظایف خود را انجام دهند. ناگفته نماند آنچه به‌نام افزایش حمایت قانونی از محیط‌بانان آن صحبت به میان می‌آید، نتایج متعددی دارد که یکی از نتایج غیرقابل‌انکار آن، تقویت روحیه نظامی‌گری در سازمان حفاظت محیط‌زیست است؛ چیزی که با مفاهیم اولیه پایداری در حفاظت در تقابل است. اساساً حفاظتی که صرفاً با حضور سلاح تقویت شود، بدون آن نیز به قهقرا می‌رود.

کمبود نیرو

از دیگر موضوعاتی که به دفعات توسط تمامی پرسنل سازمان، به‌ویژه معاونین محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط‌زیست در تمامی ادوار به آن اشاره شده، کمبود نیروی انسانی است (هر محیط‌بان در ایران مسئول حفاظت از حدود شش هزار هکتار است، درحالی‌که استاندارد جهانی یک‌هزار هکتار به‌ازای

هر محیط‌بان است). همچنین، اشاره می‌شود که نبود تجهیزات کافی برای محیط‌بانان همچنان چالش بزرگی است که به قوت خود باقی است. با شرایط کنونی، احتمالاً مشکل تأمین سوخت و فرسودگی ماشین‌های گشت و موتورسیکلت‌های محیط‌بانان نیز یک معضل عمومی فزاینده برای اغلب مناطق تحت حفاظت کشور (موسوم به مناطق چهارگانه) است.

حرف‌های کلیشای درباره فرهنگسازی

تعارض جزء لاینفک موجودات زنده بر سر منابعی است که به آن توجه یا علاقه دارند؛ یکی برای حفاظت (محیطبان) و دیگری برای شکار (متخلف). متخلفی که با امید به کسب کم‌ارزش‌ترین بهای محاسباتی یک جاندار یعنی قیمت‌گوشته شکار خطر می‌کند و خود را در شرایط هولناکی قرار می‌دهد که هر لحظه از آن می‌تواند به تصمیم نابخردانه‌ای ختم شود؛ شلیک به محیط‌بان! شکارچی متخلفی که دست به قتل محیط‌بان می‌زند، در قدم اول یک معارض بزرگ است. معارضی پر از هیاهو و درون، پر از هراس شناسایی‌شدن و لو رفتن، دستگیر شدن و بی‌اعتبار شدن در قوم و طایفه، کسی که همیاران را به چشم هم‌محلی‌های خائن و مخبر می‌بیند؛ کسی که به قصد شکار به منطقه می‌رود، اما ناخودآگاه حسی از انتقام در درون خود پروراند است تا در بزنگاهی که معلوم نیست کی و چگونه از راه خواهد رسید، با بی‌فکری تمام، تیر جمل خود را بر سینه محیط‌بان یا کبابخته هدف‌گیری کند. بارها شنیده‌ایم برای پیشگیری از درگیری بین شکارچی و محیط‌بان نیاز به ترکیبی از اقدامات پیشگیرانه، حمایتی و آموزشی است. گفته می‌شود با تقویت زیرساخت‌های قانونی، بهبود شرایط کاری محیط‌بانان و جلب مشارکت جوامع محلی، می‌توان از تکرار حوادث تلخی مانند شهادت محیط‌بانان

آگهی مناقصه عمومی

۰۵۵ / ۰۴ / ۰۹ / شرکت گهرحدید

شرکت همیار گهر حدید سیرجان (سهامی خاص) در نظر دارد «تأمین ۳۰ حلقه لاستیک سایز (۲۷۰*۰۰۸R*۲۴)» مربوط به دامپ‌تراک های خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت واجد شرایط واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به آدرس سیرجان - کیلومتر ۶۰ جاده شیراز - سایت شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین - دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت همیار گهر حدید سیرجان مراجعه و یا درخواست خود را جهت اخذ اسناد به آدرس ایمیل tenderhadid@goharzamin.com ارسال نمایند.

آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۵:۰۰ روزیک شنبه مورخ ۱۳۵ / ۰۳ / ۱۴ در محل دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت همیار گهر حدید سیرجان می‌باشد.

شرکت همیار گهر حدید سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد. جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید در ساعات اداری با شماره تلفن ۰۹۱۳۳۴۵۷۱۹۵ تماس حاصل فرمایید.

GoharHadid.Co | GoharHadid.Co

شعار امسال روز جهانی محیط‌زیست «پایان دادن به آلودگی پلاستیکی» است درحالی‌که ایران همچنان چالش پسماند دارد

مدیریت شکست خورده زباله‌ها

عادل باغدا - ایرنا

مدیریت پسماندهای شهری از مرحله جمع‌آوری، انتقال تا دفع نهایی، فرایندی کاملاً فنی است و بهره‌گیری از تجهیزات، فناوری‌ها و ماشین‌آلات مختلف همیشه به‌عنوان مبنایی برای مقایسه سطح پیشرفت کشورها در این حوزه شناخته می‌شود. آنچه در این میان از نظر مدیران اجرایی پسماندها مغفول مانده، نقش کلیدی شهروندان و روستاییان و میزان مشارکتشان در مدیریت بهینه پسماند است. تا پیش از دهه ۱۳۸۰ شهروندان در بسیاری از شهرهای کشور باید پسماندهای خود را براساس زمان‌بندی جلوی در خانه یا در انتهای کوچه در محلی مشخص قرار می‌دادند و سطل‌های فلزی و پلاستیکی تخلیه‌شده را مجدداً به داخل منازلشان باز می‌گردانند و می‌شستند. با آغاز دهه ۸۰ اقدامی جدید در شهر تهران حدود ۵۰ هزار مخزن ۱۱۰۰ لیتری پلاستیکی در نقاط مختلف شهر جایگزین دو میلیون و ۵۰۰ هزار نقطه جمع‌آوری سنتی پسماندها شد. هرچند در نگاه اول این تغییر به‌عنوان یک دستاورد بزرگ برای مدیران شهرداری پایتخت محسوب می‌شد، ولی با گذشت زمان پیامدهای منفی این تصمیم به اشکال مختلف نمایان شد. پس‌ازآن نیز شاهد تقلید بدون برنامه‌ریزی سایر شهرداری‌های کشور از شهرداری تهران در زمینه استقرار مخازن در خیابان‌ها بودیم. «سعید مرادی‌کیا»، کارشناس مدیریت پسماندهای شهری، در این گفت‌وگو تبعات چنین رویه‌ای را شرح می‌دهد.

کامیار فکور | روزنامه‌نگار

و بخش خصوصی منعقد می‌شد. در پایان دهه ۸۰ غالب شدن نگاه اقتصادی بر موضوع مدیریت پسماندها در شهرداری‌ها باعث شد قراردادهای نامبرده بدون توجه به تأثیر منفی بر کیفیت کود کمپوست تولیدشده از مناقصه به مزایده تغییر یابد. حالته که در آن پیمانکار بخش خصوص در پایان هر ماه مبلغی تعیین‌شده را به حساب شهرداری‌ها واریز می‌کرد. تصور مدیران شهرداری تهران این بود که ورود مخازن ۱۱۰۰ لیتری پلاستیکی به خیابان‌های شهر تهران و نیمه‌مکانیزه، یا به‌اعتقاد آنها مکانیزه، کردن فرایند جمع‌آوری پسماندها نقطه‌عطفی برای حل مشکلات مدیریت پسماند تهران و حتی کشور می‌شود. در آن زمان تکاپوی فراوانی برای به‌کارگیری پیمانکاران بخش خصوصی بمنظور جمع‌آوری

بخش خصوصی جمع‌آوری پسماند خشک در شهرهای کشور نه به‌دلیل خدمات خاص ارائه‌شده از سوی آنها (که البته بی‌تأثیر نیز نیست) بلکه به‌دلیل تعهد و نظم این اپلیکیشن‌ها در جمع‌آوری بموقع پسماندهای خشک تفکیک‌شده از سوی خانوارها بوده است. اپلیکیشن‌هایی که حضورشان تهدیدی مالی برای پیمانکاران سنتی و غیرحرفه‌ای پسماند خشک شهرداری‌های کشور محسوب شده است. همین فشار باعث شد برخلاف رضایت شهروندان از این اپلیکیشن‌ها، شاهد از میان رفتن تدریجی آنها باشیم.

تجربه کشورهای دیگر در رابطه با مشارکت مستقیم شهروندان در تصمیم‌سازی‌های حوزه مدیریت پسماند چه بوده است؟

در این‌باره باید به شهر تورنتو کانادا اشاره کرد؛ شهری که امروزه به‌عنوان یکی از شهرهای پیشرو در حوزه مدیریت پسماندها در آمریکای شمالی مطرح است. مثالی که نشان می‌دهد در نظر گرفتن نظرات شهروندان و دخالت دادن آنها در امر نظارت و پایش و تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در حوزه مدیریت پسماندها از سوی شهردار و شورای شهر چگونه باعث بهبود و ارتقای مدیریت پسماند شده است. در دهه ۱۹۹۰ با پرسیدن ظرفیت مرکز دفن کیل‌ولی، اصلی‌ترین محل دفع پسماند در ایالت اونتاریو، شهر تورنتو با بحران بزرگی در زمینه مکان‌یابی و دفع پسماندهای شهری خود روبه‌رو شد. گزینه‌هایی مانند جایگزینی روش پسماندسوزی به‌دلیل مخالفت‌های سیاسی عملی نشدند. در پاییز سال ۲۰۰۰ شورای شهر تورنتو در مواجهه با این چالش، تصمیم به انتقال پسماندها به مرکز آدام ماین (یک حفرة معدنی در شمال اونتاریو) گرفت، اما افزایش اعتراضات مردمی باعث لغو این طرح شد. در ادامه، شهرداری تصمیم گرفت پسماندها را به مرکز دفع در ایالت میشیگان منتقل کند. با این حال، مسئولان شهر آگاه بودند که این راه‌حل، موقتی و پرهزینه و دسترسی به آن نیز دشوار است. بنابراین، کاهش چشمگیر تولید پسماند و حرکت به‌سوی حذف کامل آن، به‌عنوان ضرورتی اجتناب‌ناپذیر مطرح شد.

در همین راستا، مل لستمن، شهردار وقت تورنتو، پس از انتخاب مجدد، وعده داد کمیته تخصصی مدیریت پسماند را با مشارکت مستقیم مردم تشکیل دهد. هدف این کمیته، دستیابی به نرخ بازیابی ۳۰ درصدی پسماندها تا سال ۲۰۰۳، ۶۰ درصد تا سال ۲۰۰۶ و ۸۰ درصد تا سال ۲۰۰۹ بود. نهایتاً شورای شهر طرحی تصویب کرد که هدف آن بازیابی کامل (۱۰۰ درصدی) پسماندهای تولیدی تا سال ۲۰۱۰ بود. براساس این طرح، تورنتو می‌بایست با استفاده از فناوری‌های نوین و جلب مشارکت شهروندان، به بازیافت، استفاده مجدد و تولید کمپوست از تمام پسماندهای تولیدی خود دست یابد.

ما نمی‌توانیم انتظار مشارکت مؤثر از مردم در فرایندی داشته باشیم که نه در طراحی آن نقش داشته، نه در اجرای آن دیده‌شده‌اند و نه در نتایج آن سهمی برایشان تعریف شده است. وقتی بدون نظرسنجی، مطالعات اجتماعی و ارتباط واقعی با شهروندان انجام می‌شود، طبیعی است که پروژه‌ها یکی پس از دیگری شکست بخورد. تجربه‌های موفق جهانی مثل شهر تورنتو به ما نشان می‌دهد اگر مردم نه صرفاً به‌عنوان تولیدکنندگان پسماند، بلکه به‌عنوان شریک و ناظر در فرایند مدیریت پسماند دیده شوند، هم کیفیت اجرا ارتقا می‌یابد و هم حس مسئولیت‌پذیری عمومی تقویت می‌شود.

مبدأ شناخته می‌شوند؟ برای پاسخ به این سؤال باید چند پرسش ساده را مطرح کنیم؛ اول اینکه آیا در دهه ۸۰ برای استقرار مخازن ۱۱۰ لیتری پلاستیکی، از شهروندان شهرهای مختلف کشور نظرسنجی شد و نظرات و پیشنهادات آنها اعمال شد؟ سؤال بعد این است که پیش از افتتاح پروژه مکانیزاسیون خدمات شهری توسط شهرداری‌های کشور و با توجه به وسعت و تأثیر ملی این اقدام، آیا گزارش‌های رسمی و استاندارد پیرامون ارزیابی محیط‌زیستی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و... توسط مشاوران مورد تأیید سازمان برنامه‌ریزی و دارای رتبه قانونی مشاوره محیط‌زیست، ارائه شده است؟

سؤال سوم اینکه چرا در طول دو دهه گذشته شاهد اجرای طرح‌های مختلف و متعدد با نام‌های متفاوت در حوزه تفکیک پسماندها و مدیریت آنها در شهرهای مختلف کشور بودیم؟ طرح‌هایی که با تغییر مدیرعامل پیشین و ورود مدیرعامل جدید به دست فراموشی سپرده شدند و در غالب موارد سرنوشتی جز شکست نداشتند. نقش و نظر مردم و حتی روستاییان در انتخاب، اجرا و یا اصلاح این طرح‌های اجرایی چه بوده است؟ سؤال چهارم این است که چرا شهرهایی چون اصفهان، مشهد و شیراز که با هوشیاری به جمع‌آوری مخازن از خیابان‌ها برداشته و مینا را بر همکاری شهروندان در جمع‌آوری انواع پسماندهای تفکیک‌شده از در منزل بنا نهاده‌اند، در حال حاضر به‌عنوان موفق‌ترین شهرهای کشور در حوزه مدیریت پسماندها در کشور شناخته می‌شوند؟ در سؤال بعد باید پرسید در تدوین طرح‌های جامع مدیریت پسماند در شهرها و روستاها و حتی استان‌ها و همچنین تدوین برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت مدیریت پسماند کشور، چند صفحه به درج نتایج حاصل از نظرسنجی شهروندان و تحلیل نظرات و تأثیر آنها بر روی سناریوها و راهکارهای اجرایی نهایی اختصاص داده شده است؟

و آخرین پرسش این است که چرا در غالب سازمان‌های مدیریت پسماند کشور و حتی دهیاری‌ها شاهد حضور کارشناسان و حتی مشاورین جامعه‌شناس، روانشناسان و متخصصین آمار برای انجام نظرسنجی‌های دوره‌ای میدانی از شهروندان و روستاییان و یا نظرسنجی‌های هدفمند پیرامون تصمیم‌گیری برای اجرای یک پروژه مدیریت پسماند نیستیم؟

شما می‌گویید وقتی تصمیم‌گیری‌های کلان مدیریت پسماند بدون مشارکت واقعی و نظام‌مند شهروندان انجام می‌شود، مقصر دانستن مردم در شکست این سیاست‌ها، ناعادلانه و غیرکارشناسی است؟

بله، به‌راحتی می‌توان به این حقیقت تلخ پی برد که شهروندان و حتی روستاییان در حوزه مدیریت پسماندها از لحاظ مسئولیت‌پذیری از شهرداری‌ها و دهیاری‌ها چند قدمی جلوتر هستند. در این میان، عدم ارائه خدمات مناسب از سوی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها باعث می‌شود این مسئولیت‌پذیری که در غالب موارد با صرف وقت، انرژی و حتی هزینه همراه است، به‌مرور زمان و در شرایط اقتصادی فعلی به‌تدریج کم‌رنگ و حتی به دست فراموشی سپرده شود. برای مثال، خانواده‌ای که با خرید کیسه‌های پلاستیکی بزرگ و صرف هزینه و وقت نسبت به جداسازی، کمک به حجم‌سازی، نظیف و آماده‌سازی پسماندهای خشک اقدام می‌کند، تا چند مرتبه می‌تواند در انتظار حضور نماینده پیمانکاری بماند که هیچ‌گاه به در منزل آنها مراجعه نمی‌کند؟ شاید در این میان بتوان به این حقیقت پی برد که استقبال مناسب مردم از اپلیکیشن‌های

اما عدم تمایل پیمانکاران بخش خصوصی برای تقبل هزینه‌های تحمیلی ناشی از تغییرات فنی و مهندسی در خودروهای جمع‌آوری باعث شد به‌جای رفع اصولی و مهندسی مشکل، صورت مسئله پاک شود و به‌جای تغییر در ساختار فنی تجهیزات خودروها، در مخازن جدا شود.

از سوی دیگر، حضور بیش از ۵۰ هزار مخزن در خیابان‌های تهران و چندین هزار مخزن دیگر در خیابان‌های شهرهای دیگر کشور، همراه با نبود هرگونه نظارت از سوی نهادهای مسئول باعث شد شهروندان بتوانند در هر ساعتی از شبانه‌روز به‌راحتی هر مقدار پسماند با هر کیفیتی را در این مخازن بیندازند؛ موضوعی که حتی به سوءاستفاده برخی واحدها و تولیدی‌های صنعتی فعال در داخل شهرها انجامید و منجر تخلیه پسماندهای ویژه و صنعتی در این مخازن شد. پیش‌ازاین شهروندان به‌دلیل نظارت خودجوش و تذکر جدی همسایه‌ها و همچنین رفتگر محله، به رعایت ساعت مقرر (ساعت ۲۱:۰۰) و همچنین سالم و تمیز بودن مخزن و جلوگیری از ریزش شیرابه پسماند خود متعهد و مسئولیت‌شناس بودند. ناشناخته بودن موضوع پسماند خشک و تفکیک آن از مبدأ در دهه ۸۰، روند نسبتاً سنتی سبک زندگی شهروندان و به‌تبع آن، بالا بودن درصد و مقدار پسماندهای تر در آن دوره، در کنار نبود گزینه دیگری به‌جز مخازن ۱۱۰۰ لیتری، باعث شد ورود پسماندهای تفکیک‌شده (مخلوط) به این مخازن آغاز شود. روندی که تبعات آن، حتی تا امروز، در سطحی ملی ادامه دارد.

تغییر رویکرد شهرداری‌ها چه تأثیری بر کیفیت فرایند جمع‌آوری پیمانکاران بخش خصوصی داشته است؟

با ورود به دهه ۹۰ و بروز مشکلات اقتصادی در کشور، به‌تدریج موضوع تفکیک پسماندها از مبدأ از دیدگاهی محیط‌زیستی، به موضوعی کاملاً اقتصادی تبدیل شد. در این مرحله حساس و با متداول شدن انتقاد قراردادهای مزایده میان شهرداری‌ها و پیمانکاران بخش خصوصی، موضوع تفکیک پسماندها از مبدأ در کشور وارد دوران جدید و البته تاریکی از تاریخ خود شد. هرچند که در ابتدا خدمات ارائه‌شده از سوی شهرداری‌ها به پیمانکاران بخش خصوصی پیرامون جمع‌آوری پسماندهای خشک از مبدأ از ذقت و ظرافت بالایی برخوردار بود و بار مالی بالایی را بر پیمانکار تحمیل می‌کرد، اما بروز بحران‌های اقتصادی در کشور باعث شد پیمانکاران با امتحان راه‌ها و روش‌های مختلف، هزینه‌های خود را به‌صورت مستقیم کاهش و سود حاصله را به‌صورت غیرمستقیم افزایش دهند. نتیجه این دیدگاه اقتصادی منفی، تغییر محل جمع‌آوری پسماندهای خشک از در منازل و واحدهای تجاری و اداری و... به مخازن بدون در دست‌مقر در خیابان‌ها بود. به این معنی که پیمانکاری که پیش‌ازاین با یک دستگاه وانت پیکان استاندارد و تمیز که به و وانت ملودی شناخته می‌شد، همراه با دو نیروی انسانی دارای قرارداد رسمی و بیمه و لباس‌های تمیز و مرتب به در منازل مراجعه می‌کردند و پسماندهای خانوارها را با احترام تحویل می‌گرفتند، امروزه به یک وانت کثیف و غیراستاندارد تغییر ماهیت پیدا کرده‌اند که در کنار مخازن ۱۱۰۰ لیتری فلزی موجود در خیابان‌ها توقف می‌کنند و نیروهای جمع‌آوری، برای برداشتن پسماندهای خشک تا کمر درون این مخازن خم می‌شوند؛ وانت‌هایی که بعضاً هرگز خاموش نمی‌شوند و با سوخت‌گیری پیوسته و تعویض شیفتهی راننده، شبانه‌روز به جمع‌آوری پسماندهای خشک از درون مخازن می‌پردازند.

فکر می‌کنید چرا غالباً شهروندان و روستاییان به‌عنوان مقصر وضعیت فعلی تفکیک پسماندها از

آگهی مزایده عمومی

۳۶-۴۰۴-م ۲

اداره کل راه آهن شمال شرق (۱) شاهرود در نظر دارد نسبت به برگزاری مزایده از درگاه سامانه تدارکات الکترونیک دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir و بشرح ذیل اقدام نماید. متقاضیان موظفند برای شرکت در مزایده نسبت به ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی اقدام نمایند. لازم بذکر است کلیه مراحل برگزاری مزایده از طریق سایت مذکور انجام می‌گردد.

۱. شرح مختصر موضوع مزایده : حمل، جابجایی و انتقال کلیه پسماندهای قطارهای مسافری به مدت یک سال به شرح جدول ذیل :

ردیف	شماره	نام مکان	مبلغ پایه مزایده (پال)	مبلغ سپرده شرکت در مزایده (پال)
۱	۱-۲-م-۳۶-۴۰۴	حمل، جابجایی و انتقال کلیه پسماندهای قطارهای مسافری (ایستگاه شاهرود)	۳,۴۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۷۴,۰۰۰,۰۰۰
۲	۲-۲-م-۳۶-۴۰۴	حمل، جابجایی و انتقال کلیه پسماندهای قطارهای مسافری (ایستگاه سمنان)	۴,۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۱۶,۰۰۰,۰۰۰

۲. مهلت دریافت اسناد از سامانه ستاد : حداکثر تا تاریخ مندرج در سامانه

۳. مهلت ارائه پیشنهادات : کلیه اسناد (پاکات الف، ب و ج) باید حداکثر تا تاریخ مندرج در سامانه ستاد بارگذاری شده و پاکتهای الف و ج علاوه بر تکمیل و بارگذاری در سامانه ستاد به آدرس (www.setadiran.ir) به صورت لاک و مهرشده با قید قبولی (مهر و امضاء متقاضیان) به دبیرخانه اداره کل راه آهن شمال‌شرقی به آدرس شاهرود- انتهای خیابان شهدا- اداره کل راه آهن شمال‌شرقی ۱- ساختمان اداری - اتاق ۶۴ تحویل گردد.

۴. زمان تشکیل جلسه مزایده و قرائت پیشنهادات : در سامانه ستاد (www.setadiran.ir) قید گردیده است.

۵. میزان سپرده شرکت در مزایده مطابق با جدول فوق می باشد.

۸. میزان تضمین حسن انجام تعهد : معادل ۱۰ درصد مبلغ پیشنهادی خواهد بود که تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۴/۳/۱۸ - تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۴/۳/۱۹

فرشاد زاد خور - مدیرکل راه آهن شمال شرق ۱

عنکبوت‌شناس ایرانی برنده جایزه پژوهشی E.O. Wilson شد

«علیرضا زمانی»، عنکبوت‌شناس ایرانی و پژوهشگر دانشگاه تورکو در فنلاند، به‌همراه دو همکار خود موفق به دریافت جایزه پژوهشی E.O. Wilson سال ۲۰۲۴ شد. این جایزه به مقاله‌ای در زمینه روابط بوم‌شناختی و سازگاری‌های تکاملی عنکبوت‌های پشمالو (تارتانولها) تعلق گرفت.

این مقاله با عنوان «مروری جامع بر روابط همزیستی و دیگر تعاملات بوم‌شناختی در تارتانولها، همراه با فرضیه‌های تازه درباره تکامل پرمویی آنها» توسط علیرضا زمانی، ریک سی، وست (پژوهشگر مستقل) و ویلیام دلبلو. لامار از دانشگاه تگزاس نگاشته شده و در Journal of Natural History منتشر شده است.

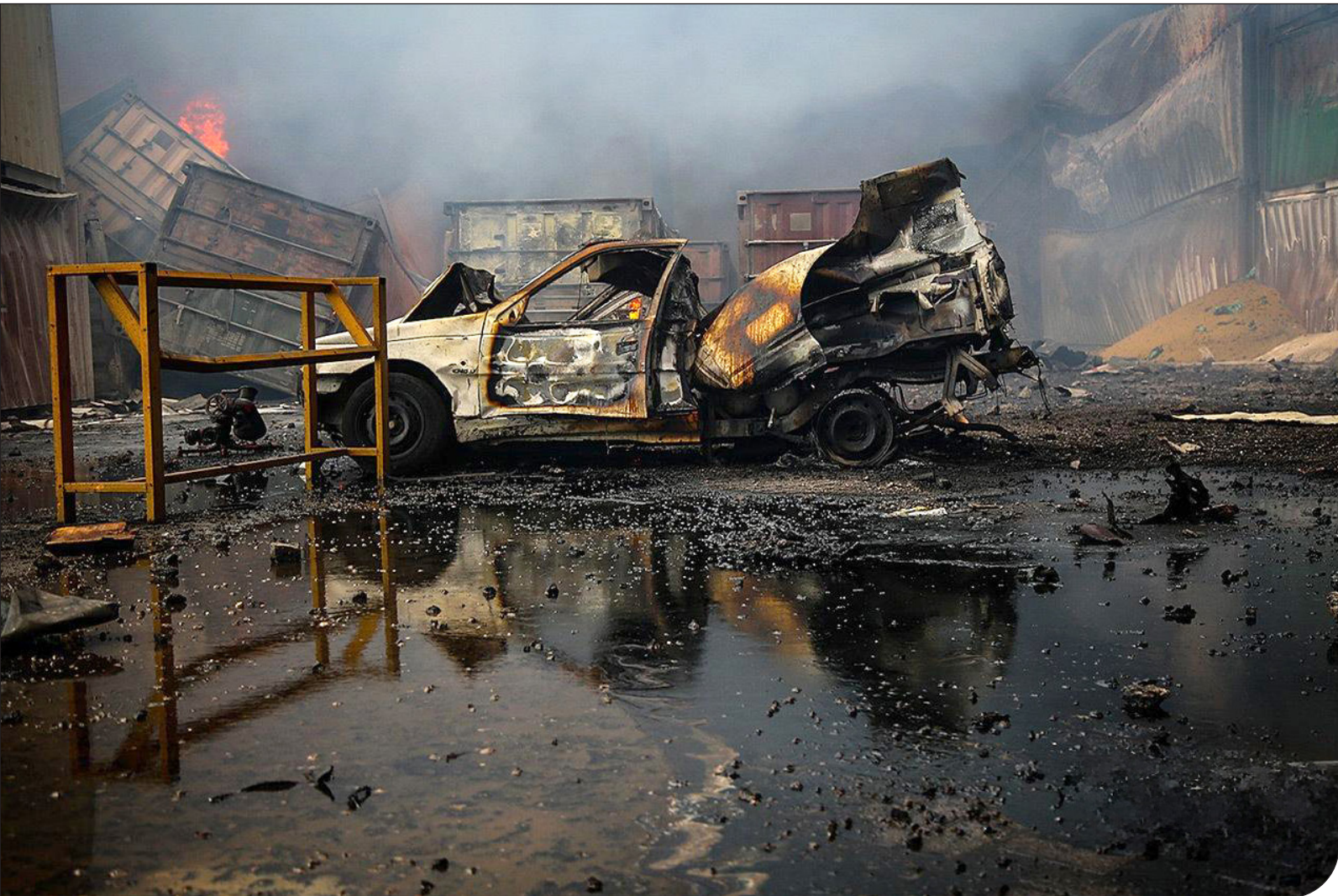
در این پژوهش، نویسندگان فرضیه‌های جدید را مطرح کرده‌اند مبنی‌بر اینکه موهای بدن این عنکبوت‌ها ممکن است به‌عنوان سازوکاری دفاعی در برابر مورچه‌های شکارگر تکامل یافته باشند. این فرضیه و داده‌های میدانی مرتبط با آن برای نخستین‌بار در سال ۱۹۹۶ با ادوارد ا. ویلسون، زیست‌شناس برجسته آمریکایی و چه‌رادی‌الهام‌بخش در علم بوم‌شناسی، در میان گذاشته شد و او نیز از آن حمایت کرد.

زمانی در این‌باره می‌گوید: «ایده‌های اصلی این پژوهش برپایه مشاهده مستقیم رفتار گونه‌ها در زیستگاه طبیعی‌شان شکل گرفته‌اند؛ درست همان‌گونه که خود ویلسون و طبیعت‌گرایان کلاسیک پیش از او عمل می‌کردند. این پژوهش نشان می‌دهد تا چه اندازه چنین داده‌هایی همچنان برای بوم‌شناسی و زیست‌شناسی تکاملی نوین ارزشمندند، حتی با وجود اینکه این نوع فعالیت‌ها روزبه‌روز نادرتر می‌شوند.»

این جایزه از سوی Journal of Natural History، یک نشریه بین‌المللی در حوزه تاریخ طبیعی، اعطا می‌شود که مقالات پژوهشی و مروری در زمینه‌های رده‌بندی،

۴۰ روز پس از انفجار بندر شهیدرجایی، فعالان اجتماعی و خیریه‌های بندرعباس مطرح کردند

کارگرهای بی‌شناسنامه؛ خاکسترهای بی‌دیه

ستاره ججتی | روزنامه‌نگار

عکس: پارسا دشتی

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۳۶

۳۷

۳۸

۳۹

۴۰

۴۱

۴۲

۴۳

۴۴

۴۵

۴۶

۴۷

۴۸

۴۹

۵۰

۵۱

۵۲

۵۳

۵۴

۵۵

۵۶

۵۷

۵۸

۵۹

۶۰

۶۱

۶۲

۶۳

۶۴

۶۵

۶۶

۶۷

۶۸

۶۹

۷۰

۷۱

۷۲

۷۳

۷۴

۷۵

۷۶

۷۷

۷۸

۷۹

۸۰

۸۱

۸۲

۸۳

۸۴

۸۵

۸۶

۸۷

۸۸

۸۹

۹۰

۹۱

۹۲

۹۳

۹۴

۹۵

۹۶

۹۷

۹۸

۹۹

۱۰۰

۱۰۱

۱۰۲

۱۰۳

۱۰۴

۱۰۵

۱۰۶

۱۰۷

۱۰۸

۱۰۹

۱۱۰

۱۱۱

۱۱۲

۱۱۳

۱۱۴

۱۱۵

۱۱۶

۱۱۷

۱۱۸

۱۱۹

۱۲۰

۱۲۱

۱۲۲

۱۲۳

۱۲۴

۱۲۵

۱۲۶

۱۲۷

۱۲۸

۱۲۹

۱۳۰

۱۳۱

۱۳۲

۱۳۳

۱۳۴

۱۳۵

۱۳۶

۱۳۷

۱۳۸

۱۳۹

۱۴۰

۱۴۱

۱۴۲

۱۴۳

۱۴۴

۱۴۵

۱۴۶

۱۴۷

۱۴۸

۱۴۹

۱۵۰

۱۵۱

۱۵۲

۱۵۳

۱۵۴

۱۵۵

۱۵۶

۱۵۷

۱۵۸

۱۵۹

۱۶۰

۱۶۱

۱۶۲

۱۶۳

۱۶۴

۱۶۵

۱۶۶

۱۶۷

۱۶۸

۱۶۹

۱۷۰

۱۷۱

۱۷۲

۱۷۳

۱۷۴

۱۷۵

۱۷۶

۱۷۷

۱۷۸

۱۷۹

۱۸۰

۱۸۱

۱۸۲

۱۸۳

۱۸۴

۱۸۵

۱۸۶

۱۸۷

۱۸۸

۱۸۹

۱۹۰

۱۹۱

۱۹۲

۱۹۳

۱۹۴

۱۹۵

۱۹۶

۱۹۷

۱۹۸

۱۹۹

۲۰۰

۲۰۱

۲۰۲

۲۰۳

۲۰۴

۲۰۵

۲۰۶

۲۰۷

۲۰۸

۲۰۹

۲۱۰

۲۱۱

۲۱۲

۲۱۳

۲۱۴

۲۱۵

۲۱۶

۲۱۷

۲۱۸

۲۱۹

۲۲۰

۲۲۱

۲۲۲

۲۲۳

۲۲۴

۲۲۵

۲۲۶

۲۲۷

۲۲۸

۲۲۹

۲۳۰

۲۳۱

۲۳۲

۲۳۳

۲۳۴

۲۳۵

۲۳۶

۲۳۷

۲۳۸

۲۳۹

۲۴۰

۲۴۱

۲۴۲

۲۴۳

۲۴۴

۲۴۵

۲۴۶

۲۴۷

۲۴۸

۲۴۹

۲۵۰

۲۵۱

۲۵۲

۲۵۳

۲۵۴

۲۵۵

۲۵۶

۲۵۷

۲۵۸

۲۵۹

۲۶۰

۲۶۱

۲۶۲

۲۶۳

۲۶۴

۲۶۵

۲۶۶

۲۶۷

۲۶۸

۲۶۹

۲۷۰

۲۷۱

۲۷۲

۲۷۳

۲۷۴

۲۷۵

۲۷۶

۲۷۷

۲۷۸

۲۷۹

۲۸۰

۲۸۱

۲۸۲

۲۸۳

۲۸۴

۲۸۵

۲۸۶

۲۸۷

۲۸۸

۲۸۹

۲۹۰

۲۹۱

۲۹۲

۲۹۳

۲۹۴

۲۹۵

۲۹۶

۲۹۷

۲۹۸

۲۹۹

پیام ما دیروز

عکس نوشت

عکاس: محمد صفری - ایسنا

در دل توسعه منطقه آزاد چابهار، فقر و حاشیه‌نشینی بیداد می‌کند. بیش از ۷۰ هزار نفر در سکونتگاه‌های غیررسمی مانند مرادآباد و جنگلک زندگی می‌کنند؛ جایی که کودکان از آموزش و درمان محروم‌اند. مهاجران از شهرهای اطراف و اتباع فاقد شناسنامه، در کپرها و آونک‌ها بدون امکانات اولیه ساکن‌اند. چابهار امروز، نماد تضاد توسعه و محرومیت در یک قاب است.

نشست

نشست «شعر متفاوت»
با محمد آزرَم

نشست «شعر متفاوت محمد آزرَم» در چارچوب برنامه‌های «آوانگاردها» جمعه، ۲۳ خرداد ۱۴۰۴، ساعت ۱۷:۳۰ در مؤسسه فرهنگیان قریب برگزار می‌شود. در این برنامه، میثاق نظری شعر «متفاوت» با حضور محمد آزرَم، شاعر و نظریه‌پرداز معاصر، بررسی خواهد شد. همچنین علی جهانگیری به تحلیل کتاب «آیا»، از آثار متأخر آزرَم، می‌پردازد. تاکنون آثار متعددی از آزرَم منتشر شده که از آن جمله می‌توان به «عطر از نام»، «الفبای راز» و «بویلیقا در احناء» اشاره کرد. علاقه‌مندان می‌توانند در این نشست تخصصی حضور یابند. | ایسنا

فکسه

کافکای مهربان
در «نامه‌ها به اوتلا»

کتاب «فرانتس کافکا: نامه‌ها به اوتلا و خانواده» شامل ۱۲۰ نامه از نویسنده برجسته چک به خواهرش اوتلا است. این نامه‌ها بین سال‌های ۱۹۰۹ تا پیش از مرگ کافکا نوشته شده‌اند و چهره‌ای متفاوت، صمیمی، مهربان و گاه طنزآمیز از خالق «مسخ» را نشان می‌دهند. این مجموعه به کوشش هارتموت بیندر و کلاوس واگن‌باخ گردآوری شده و ناصر غیثی آن را به فارسی برگردانده است. کتاب با قیمت ۳۲۰ هزار تومان از سوی نشر نو روانه بازار کتاب شده است. | ایسنا

گزارش

گزارش میدانی «پیام ما» از اختلاف ادامه‌دار شهرداری با خانه اندیشمندان علوم انسانی

برزخ اندیشمندان در ورشو

پیام ما

معبّر شهرداری، برای تغییر قفل اتاق‌های ساختمان اقدام کردند. گفته می‌شد طرف قرارداد خانه اندیشمندان، سازمان املاک و مستغلات شهرداری تهران است و این قرارداد به‌صورت «حسب مطلق» منعقد شده است. در نهایت با رسانه‌ای شدن ماجرا و صحبت‌های اندیشمندان گمان می‌رفت قضیه ختم به خیر شده است. اما شهرداری این‌بار از طریق قانون پیگیر پس گرفتن ملکی بود که در اختیار این مؤسسه قرار گرفته. در آخرین روزهای سال ۱۴۰۳ این مؤسسه اعلام کرد شهرداری ملک خانه اندیشمندان را پس گرفته و حکم قرارداد واگذاری این ملک در دیوان عالی کشور باطل شده است.

روز شانزدهم خردادماه امسال هم این مجموعه در مورد آخرین وضعیت این مؤسسه فرهنگی و آینده پیش روی آن بی‌تابی‌های صادر و اعلام کرد به‌دنبال حکم قطعی صادره از شعبه دهم دادگاه تجدیدنظر استان تهران در اسفندماه ۱۴۰۲ مبنی بر حقانیت خانه اندیشمندان و محکومیت شهرداری تهران به ایفای تعهدات قراردادی، با پیگیری مداوم اداره کل حقوقی شهرداری، در اسفندماه ۱۴۰۳ دو رأی قطعی از شعبه ۳۴ دیوان عالی کشور و شعبه هشتم دادگاه تجدیدنظر استان تهران علیه خانه اندیشمندان صادر شد. در ادامه این بیانیه نوشته شده است که براساس احکام قطعی دادگاه، این مؤسسه مجبور به تخلیه ساختمان محل فعالیت خود و تحویل آن به شهرداری تهران شده بود. اما با تلاش برخی افراد دلسوز، اجرای این حکم مدتی به تعویق افتاد. پس از این ریزش‌ها، در تاریخ ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۴، رئیس‌جمهوری در پاسخ به درخواست ۴۴ انجمن علمی و خانه اندیشمندان، به

اندیشمندان می‌تواند ادامه داشته باشد، به شرط آنکه فضا به‌طور عادلانه در اختیار سایر مجموعه‌ها نیز قرار گیرد: «در حال حاضر سه سالن آمفی‌تئاتر در اختیار این مؤسسه است. ما معتقدیم در زمان‌هایی که سالن‌ها خالی هستند، باید برای استفاده دیگران نیز باز باشد. این نفع‌ها به‌ویژه فضا را بالا می‌برد، بلکه عدالت را در توزیع امکانات شهری رعایت می‌کند.» او تأکید کرد که شهرداری «قصد ندارد فضای علمی را محدود کند»، بلکه برنامه‌هایی هم دارد که این فضا را توسعه دهد و نهادهای علمی دیگری را هم در این ساختمان مستقر کند: «در همین راستا، شهرداری از خانه اندیشمندان خواسته قرارداد جدیدی بر مبنای مقررات قانونی تنظیم شود تا فعالیت‌ها ادامه یابد.»

محتشم‌آرا به بیانیه اخیر خانه اندیشمندان نیز واکنش نشان داد و گفت: «ما پیشنهادی داده‌ایم که فضای کافی برای مدیران و کارکنان فعلی مؤسسه تأمین شود و سالن‌هایی که در اختیار دارند، در صورت نیاز، به‌صورت مشترک با سایر نهادهای علمی یا دانشجویی استفاده شود. مدیریت این بخش هم با شهرداری خواهد بود.»

او با اشاره به پیشینه این مؤسسه گفت: «برخی گمان می‌کنند این مرکز وابسته به دانشگاه یا وزارت علوم است، اما واقعاً یک نهاد خصوصی است که با نیت خیر تأسیس شده، اما حالا باید در چارچوب قانون ادامه فعالیت دهد.» محتشم‌آرا گفت اگر نیاز به حمایت قانونی یا همکاری باشد، شهرداری آماده است: «اما انتظار ما هم این است که همه در استفاده از منابع عمومی، شفاف و مسئولانه رفتار کنند.»

روایت آخر: گره کور

«اینجا لطف کردند شما را اعدام نکنند.» علیرضا غریب‌دوست، دبیر انجمن حقوق‌شناسی خانه اندیشمندان در گفت‌وگو با «پیام ما» این جمله را به‌عنوان «محمّدعلی موحّد»، شاعر، ادیب، مصحح و عرفان‌پژوه، می‌گوید: «دو سال پیش، روزی محمّدعلی موحّد جویای ماجرای خانه اندیشمندان شد که چه اتفاقی افتاد؟ گفتم در این مدت بیش از دو هزار برنامه اجرا کردیم. استاد موحّد گفتند که اینجا به شما لطف کردند شما را اعدام نکنند. من جای اینجا بومدم شما را اعدام می‌کردم.» حالا شهرداری زاکانی چهار پیشنهاد به مدیران این مجموعه علمی و فرهنگی داده است: «حکم قضائی صادره مبنی‌بر تخلیه و تحویل ساختمان اجرا و ساختمان تحویل شهرداری شود، از فضای موجود تنها دو اتاق از طرف شهرداری برای برنامه‌ریزی فعالیت‌ها در اختیار مؤسسه خانه اندیشمندان علوم انسانی قرار گیرد، سایر بخش‌های ساختمان به گروه‌های دیگری که شهرداری صلاح بداند، اختصاص یابد و از طرف شهرداری تهران، یک نفر به‌عنوان مدیر این مجموعه تعیین و در ساختمان مستقر شود که تمشیت امور و نظارت بر تمام فعالیت‌هایی که در این ساختمان انجام می‌شود، برعهده او باشد.» پیشنهادی است که مورد پذیرش مدیران این مجموعه قرار نگرفته است.

دیروز باز هم مانند دو سال پیش، جمعی از اندیشمندان برای هم‌اندیشی و گفت‌وگو با شهرداری حاضر شدند که از جمله آنها محمّدجواد غلامرضا کاشی، پژوهشگر حوزه علوم سیاسی و جامعه‌شناسی، بود. اگرچه ساعت‌های پر تنش خانه اندیشمندان تمام شد و شهرداری و مأمورانش خانه اندیشمندان علوم انسانی را ترک کردند، اما هنوز این مجموعه درگیر تصمیمات نامشخصی است که گره آن هرروز کورتر می‌شود. بااین‌حال، برنامه‌های این مجموعه ادامه دارد. دیروز عصر قرار بود تالار خیام خانه اندیشمندان علوم انسانی میزبان چهاردهمین نشست چنگ افراز باشد، برنامه‌ای برای صحبت درباره تاریخ، ادبیات و میراث‌فرهنگی ایران.

شهردار تهران نام‌ای نوشت: «آقای زاکانی، لطفاً دستور دهید این مشکل حل شود تا نخبگان بتوانند از این مجموعه استفاده کنند، چون حضورشان برای جامعه بسیار مهم است.» بعد از این نامه، شهرداری تهران نیز به‌صورت شفاهی قول داد موضوع تخلیه را پیگیری کند و خانه اندیشمندان بتواند به کارش ادامه دهد.

اما تنها دو هفته بعد، در تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۴، برخلاف وعده‌ها، شهرداری با جدیت پیگیر اجرای حکم شد و دادگاه رسماً دستور تخلیه را به خانه اندیشمندان ابلاغ کرد. درحالی‌که مسئولان شهرداری همچنان می‌گفتند پیگیر اجرای حکم نخواهند بود، عملاً خلاف آن رفتار شد. پس از پایان مهلت ۱۰ روزه‌ای که در ابلاغیه دادگاه آمده بود، شهرداری دوباره به دادگاه مراجعه کرد و خواستار اجرای حکم شد. به‌دنبال این درخواست، در تاریخ ۱۱ خرداد ۱۴۰۴، ابلاغیه جدیدی صادر شد که در آن به خانه اندیشمندان فقط سه روز فرصت داده شد تا ساختمان را تخلیه کند و به شهرداری تحویل دهد.

اما این مهلت در روز پنجشنبه، ۱۵ خرداد ۱۴۰۴، به پایان رسید و حالا شهرداری از دادگاه خواسته با کمک نیروهای انتظامی حکم تخلیه را اجرا کند. روز هفدهم خردادماه امسال خبرنگاران از حضور در طبقه دوم منع شدند و «سید مرتضی روحانی»، شهردار منطقه شش تهران، با خنده وعده گفت حضور آنها همه‌چیز را بهتر می‌کند. در نهایت هم پس از چند ساعت گفت‌وگو پشت درهای بسته و بدون انجام مصاحبه با خبرنگاران از خانه اندیشمندان علوم انسانی رفت.

صحبت دیگری که شنیده می‌شد، این بود که قول حل موضوع به اعضای هیئت دولت داده شده و حتی اعضای شورای شهر مخالف اجرای حکم و در حال رایزنی با «علیرضا زاکانی»، شهردار تهران، هستند. اما با همه این اقدامات علیه خانه اندیشمندان، نمایندگان شهرداری به‌شدت از استفاده کلمه «تخلیه» خودداری می‌کنند.

روایت دوم: همکاری‌ای که ما می‌گوییم

در حالی شهرداری دست روی این مکان فرهنگی با ادعای «همکاری» گذاشته است که در همین منطقه ۶ چندین فرهنگسرا دارد که می‌تواند برنامه‌های خود را اجرا کند. ادعای اصلی شهرداری «مدیریت» این مؤسسه با همکاری خانه اندیشمندان است که مدیران این مؤسسه مخالف مدیریت این مجموعه فرهنگی با شهرداری هستند؛ چراکه عملاً برنامه‌های مستقل اجرا نمی‌شوند و همه‌چیز تحت‌الشعاع نظر شهرداری قرار می‌گیرد.

«مقداد محتشم‌آرا»، رئیس مرکز حقوقی شهرداری تهران، تنها کسی بود که از سوی شهرداری برای مصاحبه با خبرنگاران حاضر شد و خواست تمام صحبت‌هایش کامل منتشر شود: «براساس حکم دادگاه، قرارداد واگذاری این ملک از ابتدا غیرقانونی بوده و باید اصلاح شود. در زمان واگذاری، افرادی از مدیریت شهرداری هم‌زمان در نهادی که ملک را تحویل گرفته نیز مسئولیت داشته‌اند که این موضوع طبق قانون «منع مداخله در معاملات دولتی»، تخلف محسوب می‌شود.»

او گفت: «ما با اصل فعالیت‌های علمی و فرهنگی هیچ مشکلی نداریم و از نخبگان هم حمایت می‌کنیم، اما موضوع اصلی ما نحوه بهره‌برداری از فضای عمومی است. اینکه فقط یک مؤسسه، آن‌هم خصوصی، از یک ملک در مرکز شهر استفاده کند، قابل‌قبول نیست. باید شرایطی فراهم شود که دیگر نهادها و گروه‌های علمی و فرهنگی هم بتوانند از این فضا استفاده کنند.» به‌گفته محتشم‌آرا، شهرداری بارها تأکید کرده که فعالیت خانه

سدف سرداری | روزنامه‌نگار

خانه اندیشمندان علوم انسانی دیروز، هفدهم خردادماه، سه ساعت پر تنش را سپری کرد. هرچند که سابقه شروع این تنش‌ها به دو سال پیش برمی‌گردد که معاون فرهنگی و اجتماعی شهرداری و مدیرکل مطالعات فرهنگی و اجتماعی به‌همراه تعداد زیادی از عوامل اجرایی شهرداری تهران به این مرکز فرهنگی آمده بودند تا ملک را تخلیه کنند و وقتی مدیران این مجموعه پاسخ دقیقی به سؤالات خود دریافت نکردند، ناچار شدند شب را در این ساختمان به صبح بپردازند تا مبادا ساختمان پلمب شود. اما این‌بار مدیران شهرداری از مرجع قضائی درخواست کردند با حضور عوامل انتظامی، نسبت به اجرای حکم و تخلیه ساختمان اقدام کنند. حضوری که چند ساعتی پشت درهای بسته طول کشید و نتیجه این بود که حکم اجرا می‌شود اما خانه اندیشمندان می‌تواند با شرط استفاده عمومی از فضا به فعالیت خود ادامه دهد: «استفاده عمومی» که تعریف آن هنوز مشخص نیست.

ساختمان خلوت بود؛ نه مثل دو سال پیش که اندیشمندان برای یادریبانی آمده بودند و شهرداری برای قبضه‌کردن ملک و خبرنگاران برای روایت ماجرا، ساختمان آقدر خلوت بود که گمان می‌رفت برنامه‌های مثل روزهای عادی خانه اندیشمندان